

a szökés tartamáról és szüneteléséről is alkothassunk magunknak némi képet idejegyzem, az első öt szökésre vonatkozó adatokat:

	A szökés tartama	szünetelése
1.	100 mp.	140 mp.
2.	60 »	170 »
3.	63 »	190 »
4.	59 »	210 »
5.	60 »	235 »

Az első szökés tovább tartott, mert annak megindulásakor meg volt telve a *B* és *D* edény is, míg a többiek időtartama egymással megegyezett. A rankherlányi kútnál is az első szökés sokáig nem akart megszűnni, s csakis később lett szabályosabbá. Hogy a kísérletnél a szökések szünetelése fokozatosan hosszabbá lett, az igen természetes. Lejebb szállott a *D* edényben a víz tükre, csökkenni kellett tehát a kifolyás sebességének is, vagyis a *B* edény lassabban telt meg, a szivárvány felső hajlását később lepte el a víz, s így a szökés is később

sőbbben indult meg; világos azonban, hogy ha gondoskodnánk róla, hogy a legfelső edényben a víz tükre mindig ugyanazon magasságban maradjon, a szökések szünetelése is egyenletesek lennének.

A ki a rankherlányi kút tüneményeit akár saját tapasztalásából akár pedig csak leírásból is ismeri, s a ki nem restelli az itt leírt kísérletet megtenni, önmaga fog reájönni azon többi analógiákra is, a melyek még a két tünemény között vannak. Ezekről tehát bővebbet nem szólok s végezetül csak azon szerény nézetemet bátorodom ismételni, hogy okozhatja ugyan a rankherlányi kút időszakos szökéseit csakugyan a szénsav, de az sem lehetetlen, hogy a szökések alkalmával észlelhető nagymennyiségű szénsav, a csakugyan sokat tartalmazó víz erőszakos szétszórása által kerül a levegőbe, míg maga az egész tünemény nagyban éppen úgy folyik le, mint azt kicsinyben a kísérlet mutatja.

DR. LUCZ IGNÁCZ.

TERMÉSZETTUDOMÁNYI MOZGALMAK A HAZÁBAN.

31. *1 m. tud. Akadémia* ez idei XLIV-ik nagygyűlésén a III-ik, vagyis a matematikai és természettudományi osztályba megválasztottak: tiszteleti tagul Kónkoly Thege Miklós levelező tag; rendes tagul Mihálkóvics Géza levelező tag; levelező tagokul: Kherndl Antal műegyetemi, Dr. Korányi Frigyes egyetemi tanár és Mocsáry Sándor, a nemzeti múzeum állattárának segédőre; kültagnak: Dr. Henle Jakab göttingai egyet. tanár.

A III-ik osztálynak június 23-ikán tartott ülésén először is Hantken Miksa rend. tag értekezett »*A magyarországi mész- és szarukövek göröcsövi alkatáról.*« A bevezetésben kiemeli a kőzetek mikroszkópi vizsgálatának fontosságát nemcsak az eruptív, hanem az üledékes kőzeteknél is, mely utóbbiaknál ez a vizsgálati módszer még korántsem alkalmaztatik oly mértékben, a mint az különben kívánatos volna. Hogy az üledékes kőzetek, kivált a mész- és szarukövek mikroszkópi vizsgálata tudományos szempontból nem kevésbé fontos, mint az eruptív kőzeteké, kitűnik abból a körülményből, hogy a mész- és szarukövek nagyobb része parányi szerves testcskékből áll s ennél fogva e kőzetek lényeges természetét és keletkezésük viszonyait csak

mikroszkópi vizsgálatok alapján lehet megállapítani. Ezen eljárás elhanyagolása már több esetben téves állításokra szolgáltatott alkalmat, a mennyiben néha oly kőzetekről, a melyek túlnyomó részben parányi testcskékből állanak, azt állították, hogy nincsenek bennök kövületek, mert nem találtak bennök nagyobb szerves maradványokat. Ennek az elhanyagolásnak tulajdonítandó továbbá az is, hogy a Radioláriákról a legújabb időig az a téves vélemény uralkodott, hogy ezek tömegesen csak a jelen- és harmadkorban, bizonyos területeken és kőzetekben fordulnak elő. A magyarországi mész- és szarukövek mikroszkópi vizsgálatából pedig kitűnt, hogy a Radioláriák a harmadkort megelőző földtani korszakokban is tömegesen népesítették az akkori tengereknek bizonyos területeit. Némely harmadkor előtti mészkő nagy mennyiségben tartalmaz Radioláriákat; a szarukövek nagyobb része pedig csaknem kizárólag ezekből áll. — Értekező ezek után áttér azon ásatag szerves testcskéké részletes tárgyalására, a melyek az általa megvizsgált kőzetek alkotásában a legkiválóbb szerepet viselik. Ezek a meszet kiválasztó Algák, Foraminiferák, Radioláriák, Spongiák, Echinodermák és Bryozóák.

Utána Fröhlich József tag be-

mutatta Perényi Sándor kis-czelli vasúti mérnöknek közleményét »*Az elektromos vezetékek hőképcsátó képességéről és hőmérsékéről.*»

Végre Szabó József rendes tag előterjesztette Téglás Gábor dévai realiskolai igazgatónak »*Ujabb barlangi medve-lele-*

tek hazánkából« című dolgozatát, melyben a szerző három barlangi medve (Ursus spelaeus) koponyának pontos méreteit közli. A három koponya, melyek közül az egyik az aggteleki, a másik kettő pedig a biharmegyei ekülli barlangból származik, a sepsi-szent-györgyi székely múzeum tulajdonát képezi.

LEVÉLSZEKRÉNY.

KÉRDÉSEK.

(51.) Mely munkák volnának alkalmasak a tápszernek megvizsgálásának és különféle mérgek feltalálásának tanulmányozására?

(52.) Miképen lehetne a Tapolcza závaros vizét, a melylyel Pápán sokan élnek, egyszerű módon megtisztítani? S. D.

(53.) Mint afféle gazdának többször volt már alkalmam azt hallani: »ez el tudja a háztól hívni a patkányokat«, »ez ki tudja olvasni a nyüvet az állatokból« stb., a mikre azonban mitsem hederítettem.

Egyszer egy göbém nyüvesedett meg; egyik kocsisom magára vállalta, hogy ő a nyüveket az állatból eltávolítja; harmadnapra azután nem is láttam az állatban egyetlen egyet sem. Tudakozódásomra kocsisom eleinte nem akarta titkát elárulni, később a következő eljárást beszélte el: Egy bögrébe tiszta vizet kell tölteni, azt egy éjen át a szabadba ki kell tenni, korán hajnalban a vízzel a nyüves állatot jobb kézre leönteni és elpusztul a nyü.

A nyáron egy ökröm egy gödörbe faral belecsúszván, farát nagyon felhorzsolta és megnyüvesedett; ekkor eszembe jutott, hogy meg kellene kísérletem a fentebbi eljárást. A dologról senkinek sem szólva, kora hajnalban kimentem a már előtte való napon elkészített vízzel az istállóba, a járókelők köszöntését nem fogadva (mi szintén a kúrához tartozik?) és leöntöttem az ökröt jobb kézre és ime!... harmadnapon egyetlen nyüvet sem találtam az ökröm és egy hét múlva a sebek is teljesen behegdedtek.

Kegyeskedjék engem felvilágosítani, mi idézheti itt elő a hatást? mert hogy nem a senkihez való nem-szólás és a jobb kézre való öntés, azt tudom.

Megjegyzem még, hogy nap felkelte előtt, jobb kézzel kell ezt a manipulációt végezni. SZÁJBÉLY BÉLA.

(54.) Mikép készül a Graham-kenyér? — mikép készítik hozzá a lisztet és sütik azt kenyérré? Milyen változást idéz elő a szervezetben a vele való élés? Mely okra vezethető vissza e talán tapasztalható változás?

H. K.

(55.) Miben áll az úgynevezett Hoi-brenck (ha ugyan ez az igazi név) növénynevesítés, s van-e munka, mely azt részletesen ismerteti?

H. K.

(56.) A következő kérdést vitattuk: A múltévi zivatar alkalmával éjnek idején szem- és fültanuk állítása szerint jég is esett a Zúgligetben. Azt mondják, hogy éjjel jég nem eshetik. Igaz-e ez és minő körülmény-nél fogva? P. A.

(57.) A hold körüli fénygyűrűt vagy holdudvart az eső előjelének tartják; csupán csak babona ez, vagy van valami természetes is a dologban? P. A.

(58.) A cukorrépában fejlődésének milyen stádiumában ismerhető fel a cukor jelenléte? — Nem lehetne-e valami módon gyorsítani e növényben a cukor-képződést, avagy nagyobbítani a cukortartalmat?

P. K.

(59.) A tyúk-ólakban néha bizonyos poloska-alakú, de nagyobb, soklábu fereg, melyet Fehér- s Veszprémben »ovantag«-nak neveznek, a fal, deszkafal-repedésekben úgy elszaporodik, hogy ott szárnyas állatokat tartani s tenyészteni nem lehet.

Azon a vidéken hol ezt tapasztaltam, nem ismernek olyan szert, mely ezen férgeket elpusztítaná. — Volna-e még is valami por, nedv, kenőcs, füst, gáz, melyet sikerrel lehetne kiirtásukra használni?

Az irtószert gyakorlati alkalmazása s kezelése, önként értetődik, igen sokkal könnyebb és biztosabb lenne mint az ember lakása férgei ellen; mert az ólak térfogata aránylag csekély, szerkezete egyszerű s a repedések nyílások hozzáférhetők.

M. I.

(60.) A viasz tudvalevőleg a méheknek éppen olyan terméké, mint a selyemhernyóknak a selyme és a pókoknak azon finom szálaik, melyekből hálókát szövik. Azt is tudja minden méhés, hogy a méhek viasz-sejtjeiket rendszerint majdnem hófehérre készítik, melyek csak később, a méztől és a méhlokokban képződő kigőzöl-géstől sárgulnak meg s kapják az úgynevezett viaszsárga színt, a fias sejtek pedig a fiatal méhektől hátrahagyott bábhártyától megbarnulnak s annál sötétebbek, minél többször használtattak. Igen nevezetes és sajátságos dolog azonban az, hogy, ámbár — mint fentebb mondatott — a sejtek rendszeresen tiszta fehérre készítettnek, mégis, ha a kaptárba sárga- vagy barnaszínű lép-